

Eesti põlevkivi

Väitlusteemad

- Põlevkivi kasutamine on Eestile kahjulik.
- Eestis on põlevkivist võimalik loobuda ainult siis, kui võtame kasutusele tuumaenergia.
- Hiiumaa rannikumerre rajada plaanitava meretuulepargi kasu on suurem kui võimalik kahju.

Lisalugemine ja videod

Viited, mis lisaks täiendavad iga infokaardi allikaid (infokaardid on koostatud 2019. a esimeses pooles). 2019. aastal Eesti energeetikasektoris toimunud muutuste valguses (põlevkivist elektri tootmise osakaal on vähenenud) on soovituslik järgnevate artiklitega kindlasti tutvuda:

- „Erik Gamzejev: Põxit on käes” (mai 2019) <https://www.err.ee/937399/erik-gamzejev-poxit-on-kaes>
- „Ida-Virumaa saab põlevkivitööstuse hääbumise leevendamiseks EL-ilt 125 miljonit” (jaanuar 2020) <https://www.err.ee/1024283/ida-virumaa-saab-polevkivitoostuse-haabumise-leevendamiseks-el-ilt-125-miljonit>
- „Taastuvate energiaallikate osakaal elektri tootmisel suurenes 2019. a,” (jaanuar 2020) <https://keskkonnatehnika.ee/taastuvate-energiaallikate-osakaal-elektri-tootmisel-suurenes-2019-a/>
- „Kiiret põxit ei tule” (jaanuar 2020) <https://www.err.ee/1026009/kiiret-poxitit-ei-tule>
- „Eesti peaks valmistuma olukorraks, kui odav Vene elekter kaob ja tuult ei ole” (veebruar 2020) <https://www.err.ee/1057040/eesti-peak-valmistuma-olukorraks-kui-odav-vene-elekter-kaob-ja-tuult-ei-ole>
- „Valitsus teeb põlevkivitööstusele ellujäämiseks 14 miljoni euro ulatuses maksusoodustusi” (mai 2020) <https://pohjarannik.postimees.ee/6968016/valitsus-teeb-polevkivitoostusele-ellujaamiseks-14-miljoni-euro-ulatuses-maksusoodustusi>
- „Mis värk selle süsinikuga on?” (eestindatud videoklipp) https://youtu.be/3n4j96_Xac?list=PLwWz4ccpnJhoKcDxdmySzHZmh6Y1iHlk2

1. Infokaart - Inimkond vajab üha enam energiat

- Kui palju inimkond energiat toodab ja tarbib igal aastal? https://en.wikipedia.org/wiki/World_energy_consumption
- Kui palju hetkel energiat tarbitakse? https://www.theworldcounts.com/counters/interesting_facts_on_energy/world_renewable_energy_consumption

2. Infokaart – Millest toota energiat?

- Taastumatuid energiaallikaid tutvustav artikkel <https://bioneer.ee/taastumatud-energiaallikad>
- Taastuvaid energiaallikaid tutvustav artikkel <https://www.bioneer.ee/millised-taastuvad->

energiaallikad

- VIDEO: „Loode-Eesti meretuulepark” <https://youtu.be/J1HcKkxOOmw>
- „Miks käib Eestis nii aktiivne tuumajaama lobby? Kas siia võib tõesti tulla reaktor?” <https://geenius.ee/eksklusiiiv/miks-kaib-eestis-nii-aktiivne-tuumajaama-lobby-kas-sia-voib-toesti-tulla-reaktor/>
- Tuuleenergiast, artikkel „Peep Mardiste: tõepoolest, me suudame toota kogu Eestis vaja mineva elektri ka põlevkivita ” <https://epl.delfi.ee/arvamus/peep-mardiste-toepoolest-me-suudame-toota-kogu-eestis-vaja-mineva-elektri-ka-polevkivita?id=84732575>

3. Infokaart – Mis on põlevkivi?

- Video: „Kukersiit ja konnatahvel, meie energia lugu – põlevkivi” <https://youtu.be/hrCBUQfYECY>
- Video: „Minu põlevkivi” <https://www.youtube.com/watch?v=9rrOYxKdkPk>
- Sketš saatest „Maa, armastand sind!”, osa "Põlevkivi" https://www.youtube.com/watch?v=TE_D1Xu9HRE
- Eesti Energia koduleht, kust saab kaevandamise infoni www.energia.ee/tehnoloogia/kaevandamine
- Eesti põlevkivivarud asuvad Lääne- ja Ida-Virumaal: [vaata kaarti](#).
- Põlevkivi kaevandamine (inglise k.) https://en.wikipedia.org/wiki/Shale_oil_extraction

- „Kukersiit – Eestipõlevkivi”
http://www.gi.ee/geoturism/Polevkivi_CMYK_062011_100dpiS.pdf
- „Põlevkivi väärtus 100 miljardit eurot”
<https://eestigeoloog.ee/kategooriad/arvamus/polevkivi-vaartus-100-miljardit-eurot>

4. Infokaart – Energiatootmine mõjutab keskkonda

- Eesti ja kliimamuutused „Joonas Laks: Eesti on muutunud kliimamuutuste suhtes kõige skeptilisemaks Euroopa riigiks” <https://epl.delfi.ee/arvamus/joonas-laks-eesti-on-muutunud-kliimamuutuste-suhtes-koige-skeptilisemaks-euroopa-riigiks?id=84759339>
- „Aveliina Helm: ei ole hilja, aga väga kiire on” ehk artikkel sellest, missuguseks võib maailm muutuda meie eluajal sõltuvalt tänastest otsustest
<https://arvamus.postimees.ee/6451622/aveliina-helm-ei-ole-hilja-aga-vaga-kiire-on>
- Artikkel „Kasvuhooenergia Kuznetsi kõvera näitel” www.sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/2014-07-24-09-39-33/
- Kliimamõjude kaart (näitab kui suuresüsinikuintensiivsusega on antud riigis tarbitud/toodetud energia) <https://www.electricitymap.org/>
- „Kliimamuutused. Mis siis ikkagi muutub? Kus ja kuidas?”
<https://heureka.postimees.ee/6777877/kliimamuutused-mis-siis-ikkagi-muutub-kus-ja-kuidas>

5. Infokaart – Eestlaste suur ökoloogiline jalajälg

- Mis on ökoloogiline jalajälg? <https://maailmakool.ee/okoloogiline-jalajalg/>
- Artikkel „Ökoloogiline jalajälg: eluviisi jätkusuutlikkuse näidik”
<http://www.eestiloodus.ee/index.php?artikkel=2840>

6. ja 7. Infokaart – Põlevkivi kaevandamise mõju õhule, veele, maale ja elusloodusele

- VIDEO: „Eesti Energia kaevadused – lühitutvustus”
<https://www.youtube.com/watch?v=Bzdr3fi0jHQ>
- VIDEO: „Kukersiit ja konnatahvel, meie energia lugu – kaevadused”
<https://youtu.be/8yB4WJ--DZ8>
- Kaevandamise mõjustid käsitlev artikkel Keskkonnaõiguse Keskuse kodulehel
<http://k6k.ee/fookuses/maapou/kaasaraakimise-juhised/kaevandamise-mojud>
- Mäetaguse vallavanema Aivar Surva põlevkivi temaatikat kokku võttev ettekanne „Põlevkivi kaevandamise mõjud keskkonnale” (2012)
www.okokratt.ee/seminarid/Polevkivi_kaevandamise_mojud.pdf

8. Infokaart – Põlevkivi ja inimene

- Artikkel „Kui maa jalge all vajub. Põlevkivikaevandused muudavad idavirulaste elu põrguks” <https://epl.delfi.ee/arvamus/kui-maa-jalge-all-vajub-polevkivikaevandused-muudavad-idavirulaste-elu-porguks?id=80955485>

- Inimeste lood: <http://roheline.ee/et/projektid/eesti-lood/kogutud-lood>

9. Infokaart – Põlevkivi saab mujalgi kasutada

- VIDEO: „Kukersiit ja konnatahvel, meie energia lugu – põlevkiviõli”
<https://www.youtube.com/watch?v=OZhofQCFInQ>
- Raadiosaade Nutikas, kuula uudist „Põlevkivituha graanulid mullaväetisena”
<https://vikerraadio.err.ee/1016234/uudis-lauri-varik/1005012>
- Artikkel „Põlevkivituhk ohtlike jäätmete seast välja – kuidas see nüüd järsku ohutuks sai?”
<https://tehnika.postimees.ee/6732779/polevkivituhk-ohtlike-jaatmete-seast-valja-kuidas-see-nuud-jarsku-ohutuks-sai>

10. Infokaart – Põxit ehk plaan loobuda põlevkivist

- Artikkel „Põlevkivist elektri tootmisest on kujunemas piinlik igand”
www.sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/polevkivist-elektri-tootmisest-on-kujunemas-piinlik-igand/
- PÕXITI vastu „Keemiaärimeeste esindaja: PÕXIT on populism, kiirustav põlevkivist loobumine on Eestile ohtlik”
<https://epl.delfi.ee/arvamus/keemiaarimeeste-esindaja-poxit-on-populism-kiirustav-polevkivist-loobumine-on-eestile-ohtlik?id=84090426>
- PÕXITI poolt „Rene Tammist ja Valdur Lahtvee: Eesti peab kiiresti tegema PÕXITI, kliimamuutus ei luba oodata”
<https://epl.delfi.ee/arvamus/rene-tammist-ja-valdur-lahtvee-eesti-peab-kiiresti-tegema-poxiti-kliimamuutus-ei-luba-oodata?id=79903034>
- Artikkel „Ahti Puur: õpime Saksamaalt, kuidas Põxitit õigesti teha”
<https://epl.delfi.ee/arvamus/ahti-puur-opime-saksamaalt-kuidas-poxitit-oigesti-teha?id=85282765>
- Artikkel „Rene Tammist: elu pärast PÕXIT- millest saame energiat kui oleme teinud põlevkiviga lõpparve?”
<https://epl.delfi.ee/arvamus/rene-tammist-elu-parast-poxit-millest-saame-energiat-kui-oleme-teinud-polevkiviga-lopparve?id=81451959>

11. Infokaart – Kas põlevkivi annab Eestile sõltumatuse?

- Uuri siit, kuidas on viimasel ajal CO₂heitmekvoodi hind Euroopas muutunud:
<https://markets.businessinsider.com/commodities/co2-european-emission-allowances>
- Artikkel „Eesti tulevik ja säästlik mineraalikasutus”
<https://sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/eesti-tulevik-ja-saastlik-mineraalikasutus/>

12. Infokaart – Kus põlevkivi veel leidub?

- Põlevkivi varud maailmas https://en.wikipedia.org/wiki/Oil_shale_reserves

1. Lookaart – Enefit-tehnoloogia

- <https://www.energia.ee/tehnoloogia/oli-tootmine>
- <https://www.kliimamuutused.ee/pohjused-ja-tagajarjed/pohjused/peamised-pohjused-eestis/polevkivist>
- <https://www.sei.org/wp-content/uploads/2019/10/eesti-kliimaambitsiooni-tostmise-voimaluste-analuus-1.pdf>
- www.enefit.com/oil-shale
- www.energia.ee/tehnoloogia/teadmiste-eksport

2. Lookaart – Maailma suurimpõlevkivikarjäär

- <https://majandus24.postimees.ee/6721343/galerii-jordaania-kaevandati-esimesed-miljon-tonni-polevkivi>
- <https://www.energia.ee/uudised/avaleht/-/newsv2/2017/03/16/eesti-energia-viis-lopule-21-miljardi-dollar-suuruse-jordaania-polevkiviprojekti-rahastamise>
- www.estis.ee/Failid/Koolitused/2016_10_31_Jordaania_arendusprojekt.pdf

3. Lookaart – Tehismaastike uus elu

- <https://pohjarannik.postimees.ee/6513797/kukruse-magi-jaab-paigale>
- www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/jaakreostus/kukruse-aherainemae-ohutustamine

4. Lookaart – Kukruse tuhamägi põleb siiani

- <https://forte.delfi.ee/news/teadus/kivioli-tuhamae-uus-roheline-elu?id=18276628>
- www.aidu.ee